

# Finansklagenemnda Person

## Avgjørelse FinKN-2020-311

8.5.2020

If Skadeforsikring NUF

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføredekning - reservasjon ADHD med assosierte tilstander og svimmelhet - fal. § 13-5.

Ved tegning av uføreforsikring i 2014 tok selskapet reservasjon for uførhet som skyldtes ADHD med assosierte tilstander og svimmelhet. Forsikrede var arbeidsufør fra mai 2015, og mottok etterhvert 100 % uførestønad fra Nav. I oktober 2016 var forsikredes hoveddiagnose ADHD, cervikal skiveprolaps og utmattelse. Saken reiste spørsmål om minst 40 % av forsikredes uførhet skyldtes andre årsaker enn de selskapet hadde reservert seg mot. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at avtalens reservasjon kom til anvendelse i forhold til forsikredes uførhet. Selskapet ble gitt medhold.

---

### Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1981) tegnet i 2014 en personforsikringsavtale med dekning for bl.a. uførepensjon/uførerente. Det ble tatt reservasjon for arbeidsuførhet som skyldes ADHD med assosierte tilstander og svimmelhet. Reservasjonen er tatt inn i forsikringsbeviset.

Forsikrede tok kontakt med selskapet per telefon 16.9.16 og meldte fra om sykdom/uførhet. Det følger av selskapets telefonnotat at forsikrede var frisk frem til oktober 2015. Mht. til forsikredes diagnose er notert:

Sammensatt. ADHD, depresjon, møtt veggen, søvnapnoe, mulig utmattelsessyndrom, carpal tunnel, slitasjeskade i nakken.

I brev av 16.9.16 informerte selskapet om den videre saksbehandlingen. Selskapet orienterte om begrensninger/reservasjoner knyttet til forsikringsdekningen, samt ba om fullmakt for innhenting av opplysninger fra bl.a. helsepersonell og Nav.

I legeerklæringen til Nav ved arbeidsuførhet, datert 5.10.16, er hoveddiagnose oppgitt til ADHD, cervikal skiveprolaps og utmattelse. Av journalnotat 20.10.16 utarbeidet av psykologspesialist P. fremgår bl.a.:

... Pasientens utmattelse-syndrom medfører svingende energi-nivå. ... For tiden går det noe bedre, dog har pasienten en grunnlidelse som kronisk setter ham ut av spill. ...

I legeerklæring av 13.12.16 til selskapet oppgis diagnosene ADHD (P81), depresjon (P76), cervical skiveprolaps(L83), Carpal tunnelsyndrom (N93) og utmattelse(A04).

Selskapet ba rådgivende lege vurdere hvor stor del av uførheten som skyldtes sykdom som var omfattet av reservasjonene i forsikringen. Det siteres fra deler av vurderingen datert 9.5.17:

Forsikrede ble diagnostisert med ADHD som barn og blitt behandlet med medisin for dette. Han har vært i arbeid fra 18 års alderen, men vært avhengig av en viss tilrettelegging/toleranse for å fungere. Det beskrives særlig problemer med impulskontroll/sinneutbrudd og at han tidvis kan bli "besatt" av ulike aktiviteter ... – og samtidig opplevelse av stress/utmattethet. ...

I det senere har han også fått en del kroppslige plager og vært til en rekke undersøkelser uten at det funnet noen konkret kroppslig forklaring på besvimelsesepisoder eller opplevelse av redusert fysisk kapasitet. Derimot er det påvist et prolaps i nakken som kan forklare smerter i nakke og ve arm samt en klem på nerve i høyre hånledd som kan forklare smerter i høyre hånd/arm ...

Behandlernde psykolog vurderer også i avslutningsnotat datert 20.10 16 at det er forsikredes grunnlidelse som kronisk setter ham ut av spill.

Både angst og depresjon er lidelser med høy assosiasjon til ADHD hos voksne – og forverres ofte i perioder med høy grad av stressopplevelse. Svimmelhet/besvimelsesepisoder og følelse av generell fysisk utmattethet er nok også grunnlag for å plassere inn under "assosierte lidelser" til ADHD.

Smerteplagene i nakke og armer er selvstendige lidelser som ikke er dekket av reservasjonene. De skapet ytterligere vansker med å finne en arbeidsplass som er egnet for forsikrede.

Oppsummering/konklusjon

Årsaken til forsikredes uførhet er sammensatt. Dels virker også de ulike årsaksforholdene gjensidig forsterkende. Hovedårsaken til forsikredes arbeidsuførhet er like vel helt klart grunnlidelsen ADHD og assosierte psykiske lidelser knyttet til denne. Bare en mindre andel skyldes annen sykdom.

Kravet ble avslått 16.5.17 fordi selskapet mente at mindre enn 40 % av uførheten skyldtes andre diagnoser enn de selskapet hadde tatt reservasjon mot. Forsikrede klaget til Finansklagenemnda 6.7.18. Vedlagt klagen fulgte bl.a. en epikrise fra U. datert 21.6.18.

Selskapets rådgivende lege vurderte saken på ny. Det siteres fra legens vurdering datert 30.7.18:

... Epikrise fra kartleggings –og vurderingsoppholdet på U ... . Herfra brukes diagnosene F900 Forstyrrelse av aktivitet og oppmerksomhet (ADHD) og M452 Smerter i nakke ...

Slik jeg tolker de nye opplysningene, støtter epikrisen fra U ... min tidligere vurdering av at atferdsproblematikk (overtying) er hovedårsak til at forsikrede nå har vært langvarig ute av arbeid. CT funnene kan forklare episoder med akutte smerter, men sjelden langvarig arbeidsuførhet.

Forsikrede var fremdeles av den oppfatning at selskapet la feil diagnose til grunn for sin vurdering, og fremholdt at hoveddiagnose var utmattelsessyndrom, jf. e-post datert 8.8.18.

Selskapet opprettholdt sitt avslag 15.10.18. I avslaget ble det også vist til journalnotat datert 20.10.16 fra Sykehuset Ø. DPS:

Pasientens utmattelsessyndrom medfører svingende energi-nivå. Etter små gjøremål kan han bli liggende opp flere (2-3) dager på sofaen i etterkant. For tiden går det noe bedre, dog har pasienten en grunnlidelse som setter ham ut av spill. Samtalebehandling blir herved avsluttet som avtalt.

Etter en del korrespondanse mellom partene fremla forsikrede 16.12.19 en erklæring fra overlege V., Sykehuset Ø. datert 12.12.19. Det siteres fra deler av erklæringen:

... Det er tidligere gitt avslag på Uførerente på forsikringen på grunnlag at hans tilstand er ADHD med assosierte tilstander og svimmelhet. ...

Pasienten har siden 8. mai 2018 vært under poliklinisk oppfølging på DPS og utmattelsestilstanden er vurdert å være av sammensatte årsaker og ikke alene av ADHD og dets følgetilstander. I dag har han følgende diagnoser:

F 43.8 Andre spesifiserte reaksjoner på alvorlig belastning ... med

- kognitive vansker (hukommelses og konsentrasjonsvansker)
- uttalt utmattelse
- søvnvansker
- somatiske symptomer

av sammensatte grunner:

F 90.0 Forstyrrelser av aktivitet og oppmerksomhet

F 41.2 Blandet angst og depressiv lidelse

F 84.5 Asperger syndrom

Tentativ G 44.0 Cluster-hodepinesyndrom ...

Etter ut. Vurdering har pasienten en lidelse innen autismespekteret, som gjennom tidende har blitt maskert av en alvorlig ADHD lidelse. Nå ved en uttalt fatigue blir de autistiske trekkene mer uttalte, og forstyrrende i tilfriskningen av en utmattelse. I fremtiden ... Vil diagnosen Aspergersyndrom bli avløst av autismespekter lidelse, slik at diskusjonen om i hvilken grad han lider under en autisme, er av mer akademisk interesse enn praktisk. ...

Pasientens utmattelsestilstand ut i fra dagens viten ikke bare en utmattelse som er "assosiert" til ADHD.

Selskapet opprettholdt sitt avslag 13.1.20. Selskapet var av den oppfatning at legeerklæringen av 12.12.19 heller ikke ga nye opplysninger som tilsa endring av opprinnelig standpunkt.

Fra forsikringsvilkår (datert juni 2015) pkt. 4.1 siteres:

Forsikringen gir rett til en månedlig utbetaling (uførepensjon) ved arbeidsuførhet som følge av sykdom eller skade.

Retten til uførepensjon inntreffer når den forsikrede har vært minst 40 % arbeidsufør i et sammenhengende tidsrom på 12 måneder etter fylte 18 år. Det er en forutsetning at forsikringen er i kraft når retten til Uførepensjon inntreffer. Retten til Uførepensjon opprettholdes så lenge uføregraden er minst 40 %.

Videre siteres pkt. 5.2 Helseforbehold:

Forsikringen gir ikke rett til utbetaling ved forhold som If har reservert seg mot i forsikringsbeviset (individuelle begrensninger).

**Forsikrede** har i det vesentlige anført at selskapet har lagt feil diagnose til grunn for sin vurdering. Forsikrede er uenig i at hovedårsaken til arbeidsuførhet er grunnlidelsen ADHD med assosierte tilstander. Han har en utmattelsestilstand som ikke alene er assosiert til diagnosen ADHD. Reservasjonen kommer dermed ikke til anvendelse, og han har krav på ytelser under forsikringsavtalen.

**Selskapet** har i det vesentlige anført at hovedårsakene til arbeidsuførheten skyldes forhold det har tatt reservasjon for. Den påberopte erklæring datert 12.12.19 gir kun uttrykk for at det er en akademisk nyanse mht. om forsikrede har en medisinsk diagnose som går utover reservasjonen knyttet til ADHD og assosierte tilstander. Erklæringen dokumenterer ikke at reservasjonen i avtalen ikke kan påberopes av selskapet.

#### **Finansklagenemnda Persons begrunnelse**

Forsikrede har krevd utbetaling under en uføredekning. Utbetaling forutsetter etter vilkårene pkt. 4.1 annet ledd at forsikrede har vært minst 40 % arbeidsufør i 12 måneder sammenhengende. Ved etablering av forsikringen tok selskapet reservasjon for uførhet som skyldes ADHD med assosierte tilstander/svimmelhet. Reservasjonen er inntatt i forsikringsbeviset. Videre følger det av vilkårene pkt. 5.2 at forsikringen ikke gir rett til utbetaling ved forhold som selskapet har reservert seg mot i forsikringsbeviset (individuelle begrensninger). Spørsmålet i saken er om selskapet kan avslå kravet om uføreytelse med henvisning til reservasjon inntatt i forsikringsavtalen. Forsikrede har anført at selskapet har lagt feil diagnose til grunn for sin vurdering. Selskapet har anført at hovedårsakene til arbeidsuførheten skyldes forhold det har tatt reservasjon for.

Selskapet har bevisbyrden for at reservasjonen kan gjøres gjeldende. Det innebærer at selskapet må sannsynliggjøre at mer enn 60 % av forsikredes 100 % uførhet skyldes ADHD med assosierte tilstander/svimmelhet.

Utgangspunktet for tolkingen av reservasjonen er forsikringsbevisets beskrivelse av den. Nemnda har tidligere lagt til grunn at der forsikrede blir ufør av en lidelse som faller inn under beskrivelsen, vil selskapet normalt kunne påberope reservasjonen, selv om årsaken eller diagnosen er en annen enn den som lå til grunn for reservasjonen, jf. 2016-053. Det som partene har ment å forplikte seg til vil regelmessig være avgjørende for tolkingen av partenes avtale.

Det følger av fremlagt dokumentasjon at forsikredes hoveddiagnose er ADHD. Den påberopte erklæringen fra overlege V. datert 12.12.19 stiller spørsmål ved om dette er en dekkende diagnose i dag. Det fremgår av erklæringen at forsikrede har en lidelse innen autismspekteret, som nok har blitt maskert av en alvorlig ADHD lidelse. Nemnda forstår erklæringen og den øvrige dokumentasjonen i saken slik at diagnosen er endret/nyansert i forhold til tegningssituasjonen. Forsikringen ble tegnet i 2014. Etter nemndas vurdering av den fremlagte erklæringen skyldes utføreårsaken i dag de samme lidelsene som selskapet mente å unnta fra dekningen gjennom reservasjonen. Dette innebærer at selskapet etter nemndas syn kan påberope seg reservasjonene (mer enn 60 %).

### **Finansklagenemnda Persons konklusjon**

Selskapet gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).*